

To determine the rational order of teaching English reading techniques it is necessary to consider difficulties that arise while reading. There are three groups of them. The first group includes difficulties associated with differences between sound and spelling systems of the English language (intralingua interference). The second group includes problems related to stress in different types of words while reading. The third group includes difficulties that are based on differences between the rules of stress and word order in the sentence between native and foreign languages (interlingua interference). But all of the methods have its advantages and disadvantages, that's why it's really necessary to find and choose the best one for schoolchildren.

Keywords: *reading, teaching methods, difficulties of teaching, method of "colour reading", speaking skills.*

Стаття надійшла до редакції 21.07.2020 р.

УДК 378.011.3-051:373.2

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223192>

ОЛЕНА ГНІЗДЛОВА

ORCID 0000-0001-7706-2427

СВІТЛАНА БУРЦОВА

ORCID 0000-0002-0063-3567

ЮЛІЯ ЛУКАШОВА

ORCID 0000-0001-8540-9531

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

У статті висвітлено можливості використання інтерактивних форм і методів у процесі фахової підготовки бакалаврів спеціальності «Дошкільна освіта» під час вивчення навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка». Підкреслюється, що фахові (спеціальні) компетентності, набуття яких передбачено освітньою програмою підготовки бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта, мають забезпечуватися не тільки через зміст фундаментальної навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка», але й через форми, методи навчання студентської молоді. У статті проаналізовано методику викладання дисципліни «Дошкільна педагогіка» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта, висвітлено традиційний та інноваційний підходи до організації освітньої діяльності майбутніх вихователів у ЗВО. Презентовано досвід викладання студентам дошкільного профілю професійно-орієнтованої дисципліни «Дошкільна педагогіка». Розглянуто деякі теми курсу та специфіку застосування інтерактивних форм і методів навчання; розкрито особливості організації творчої діяльності та професійно-творчого самовираження майбутнього фахівця системи дошкільної освіти у ході практичних занять з «Дошкільної педагогіки». Наголошується, що впровадження інтерактивних форм і методів у освітній процес ЗДО відбувається за постійної активної та позитивної взаємодії всіх студентів, колективного, групового та індивідуального навчання у співпраці, коли педагог і студенти – рівноправні суб'єкти навчання.

Ключові слова: *дошкільна педагогіка, професійна підготовка, майбутній вихователь, інтерактивні методи навчання, форми організації освітнього процесу, лекція-візуалізація, лекція з мультимедійним супроводом.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Пріоритетне завдання вищої педагогічної освіти – підготовка нової генерації педагогічних кадрів, перехід від масово-репродуктивного до індивідуально-творчого підходу викладання і навчання, зміна статусу студента, який перетворюється в суб'єкт пізнавальної діяльності за умови створення стимулюючого середовища для розвитку його здібностей, інтересів, нахилів, потреб. Оптимізація освітнього процесу в ЗВО, в першу чергу, залежить від викладача вищої школи, його педагогічної майстерності, уміння застосовувати новітні освітні та інформаційні технології, активні й інтерактивні методи навчання та формувати суб'єктну позицію особистості у студентської молоді.

Важливість розв'язання окреслених проблем, а також реформування дошкільної освіти, зростання конкуренції на ринку освітніх послуг зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільного профілю. Необхідність і важливість виховання дітей дошкільного віку кваліфікованими вихователями безсумнівна. Сформувавши такого педагога може збалансована система підготовки кадрів. У цих умовах особливої актуальності набувають проблеми підвищення якості професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти,

необхідність впровадження в освітній процес сучасних педагогічних і науково-методичних досягнень, інтерактивних форм і методів викладання у вищій школі, створення умов для повноцінної професійної та особистісної самореалізації майбутніх вихователів, формування у фахівців дошкільної галузі професійної гнучкості, готовності до застосування інновацій.

Аналіз досліджень і публікацій. На теоретичні та методичні засади підготовки фахівців галузі дошкільної освіти зосереджена увага багатьох науковців сьогодення. Теоретико-практичні аспекти підготовки майбутніх вихователів в умовах багаторівневої професійної освіти висвітлено в роботах Л. Артемової, Г. Беленької, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківської, Л. Загородньої, Л. Зданевич, С. Івах, К. Коновалової, В. Нестеренко, А. Харківської, А. Чаговець, К. Щербакової тощо. Розробці нових підходів до навчання майбутніх педагогів-вихователів, моделюванню ситуацій професійного становлення фахівців дошкільного профілю присвячено праці Р. Аронової, Г. Бойко, С. Гаврилюк, І. Жадленко, Н. Колосової, Н. Мирончук, В. Сергєєвої, І. Підлипняк та інших.

Попри наявну значну кількість наукових праць і належне розроблення вітчизняними вченими різних аспектів проблем, які є близькими до аналізованої, недостатньо висвітленими є питання оптимізації теоретико-методичної підготовки майбутніх вихователів ЗДО, а саме впровадження інтерактивних форм і методів навчання під час вивчення одного з обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів дошкільного профілю – дисципліни «Дошкільна педагогіка».

Тож **метою** статті є аналіз змісту навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» з позиції застосування нових засобів педагогічної комунікації, інтерактивних форм організації освітнього процесу в ЗВО і методів педагогічної взаємодії, розкриття впливу специфіки авторської методики викладання курсу на якість підготовки фахівців дошкільної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчальний план спеціальності 012 Дошкільна освіта для студентів освітнього ступеня бакалавр у розділі професійних дисциплін передбачає вивчення курсу «Дошкільна педагогіка». У процесі його опанування формується система теоретико-методичних знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного виконання функціональних обов'язків вихователя ЗДО, його професійна спрямованість, навички самостійної творчої педагогічної діяльності.

Робоча навчальна програма курсу розроблена на кафедрі дошкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка доктором педагогічних наук, професором О. Гнізділовою (Гнізділова, 2019). Структура і зміст побудовані з урахуванням закономірностей розвитку педагогічного знання і логіки цілісного педагогічного процесу. Робоча навчальна програма з цього предмета є досить насиченою та покликана допомогти студентам засвоїти основні категорії та поняття дошкільної педагогіки; ознайомити з методами педагогічних досліджень і сформувати у них уміння користуватися ними у своїй практичній діяльності; сформувати уміння працювати з нормативно-правовими документами, які регулюють освітню діяльність сучасних закладів дошкільної освіти; надати знання щодо основних педагогічних вимог до виховання дітей різних вікових періодів та прийомів організації й проведення режимних процесів у дошкільному закладі; визначати значення гри у розвитку особистості дитини та навчити застосовувати основні її види в освітньому процесі; допомогти студентам орієнтуватися в змісті й методах виховання дітей дошкільного віку; сформувати вміння співпрацювати з родинами майбутніх вихованців та використовувати різноманітні форми співробітництва з сім'єю; надати знання про необхідність дотримання наступності між дошкільною і початковою освітою у навчанні й вихованні дітей. «Дошкільна педагогіка» покликана розвинути творчий потенціал, креативність мислення у майбутніх вихователів, формувати в них активну життєву позицію, професійні якості та вміння, які будуть необхідними в майбутньому професійному розвитку.

Реалізація змісту навчальної дисципліни передбачає формування низки програмних результатів навчання, що передбачено стандартом вищої освіти України підготовки бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта, а саме студентів вчимо розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку; розуміти, аналізувати процеси навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових педагогічних понять та категорій; визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку; будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності; здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками; володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального середовища в різних групах раннього і дошкільного віку (Стандарт, 2019).

Опанування цієї дисципліни передбачає використання таких форм організації освітнього процесу в ЗВО як лекційні й практичні заняття та самостійна робота студентів. Застосовуючи інтерактивні форми організації освітнього процесу і інтерактивні методи на заняттях з дошкільної педагогіки автори намагаються залучити особисто самих студентів до процесу навчання, акцентуючи на його пізнавальному напрямку, роблять його більш яскравим і наочним, стимулюючи інтерес і допитливість майбутніх вихователів.

З цієї метою запроваджено читання лекцій з мультимедійним супроводом, які дозволяють поєднати керівну роль викладача з високою активністю студентів на основі використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій. Предметною підтримкою в організації навчального процесу з курсу виступають мультимедійні технічні засоби навчання. Ефективність використання лекцій-візуалізацій під час вивчення навчальної дисципліни забезпечується раціональним поєднанням кількох інформаційних середовищ: текст, відео, фотографії, високоякісний звуковий супровід. Візуальна форма подачі лекційного матеріалу (низка взаємозалежних відео-

фрагментів, фотографій, схем, таблиць, слайдів) не лише доповнює аудіальну інформацію, а й виступає носієм нового змісту. Викладання програмного матеріалу здійснюється шляхом активізації набутих знань студентів з історії та теорії дошкільної педагогіки, методики виховання і навчання дітей дошкільного віку в ЗДО, надання викладачем нової інформації, формування пізнавального інтересу до змісту тем навчального предмета для майбутнього самостійного осмислення візуальної інформації, доопрацювання, інтерпретації та привласнення знань і подальшого їх використання в професійній діяльності.

Використання лекцій-візуалізації дозволяє оптимально застосовувати візуальну інформацію й аудіальний коментар (текстовий супровід), раціонально розподіляти час лекційного заняття на розгорнуте чи коротке коментування візуальних матеріалів, виокремлювати найсуттєвішу інформацію, наводити наочні приклади, підтверджувати теоретичні постулати відео-фрагментами педагогічного досвіду.

Сприймання аудіально-візуального лекційного матеріалу активізує всі психічні процеси майбутніх фахівців дошкільної освіти, допомагає встановлювати логічні зв'язки між слайдом та науково-методичним словесним коментарем, спонукає їх до самостійного мислення і пошуку додаткових джерел інформації, а також має на меті налагодження діалогової комунікації в системі «студент – викладач» і підвищення мотивації до педагогічної діяльності.

Аудіально-візуальний лекційний матеріал сприяє активному включенню майбутніх фахівців дошкільної ланки освіти у навчальну роботу. Студенти отримують можливість порівнювати різні точки зору, формулювати й переконливо відстоювати свою позицію й толерантно ставитися до інших поглядів, якщо вони підкріплені достатньо аргументованими відео-матеріалами чи таблицями, схемами.

Наприклад, розглядаючи на лекційному занятті питання про рухливі ігри викладач спочатку знайомить студентів із теоретичними положеннями теми, зокрема, дає характеристику різновидам рухливих ігор за рівнем рухливості (малої, середньої, великої рухливості), за руховим змістом (з ходьбою, з бігом, зі стрибками, з повзанням, з лазінням, з киданням і ловінням тощо), за характером організації та взаємодією учасників (індивідуальні, колективні, командні), за наявністю образів (сюжетні, безсюжетні) тощо, розкриває їх значення в розвитку особистості дошкільника. Розкриваючи питання організації і методики проведення рухливих ігор викладач пропонує до перегляду низку відео-фрагментів, у яких подано практичний матеріал щодо їх використання у освітньому процесі ЗДО. Після ознайомлення студенти відразу аналізують методику організації та визначають вид рухливої гри за різними критеріями, закріплюючи теоретичні основи цього питання. Викладач стимулює студентів думати. Постановка підготовлених завчасно педагогом «обертальних», проблемних чи навідних запитань на лекціях створює можливості для усвідомлення студентами навчального матеріалу, для показу неоднозначності підходів до одного й того ж процесу, для жвавої дискусії, для підкреслення оригінальності певних ідей, для підвищення самооцінки деяких студентів, для отримання відповіді одночасно від значної частини студентів.

Формуванню у студентів цілісних уявлень про дошкільну педагогіку як галузь наукового знання сприяють не лише лекційні, а й практичні заняття та самостійна робота, в ході яких здобувачі вищої освіти спрямовують надбання теорії у власне практичне русло, здійснюють власні науково-педагогічні розвідки. Практичні заняття покликані поглибити, закріпити, конкретизувати, систематизувати знання отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи; сформувати вміння та навички, необхідні у майбутній професійній діяльності; а також вміння формулювати і відстоювати власну думку.

Традиційний підхід до проведення навчальних занять з «Дошкільної педагогіки» включає попередній контроль знань, умінь і навичок студентів, постановку проблеми викладачем та її обговорення студентами в ході бесід або дискусій, розв'язування педагогічних ситуацій з їх обговоренням, а також вирішення тестів та контрольних завдань. Інноваційна форма проявляється в особливих способах діяльності викладачів, що виходять за рамки традиційних, оскільки інновації передбачають зміни, оновлення в плані створення нового або пристосування вже відомого до нових умов. Наприклад, заміна традиційних бесід та дискусій елементами мозкової атаки або ділової гри, під час яких студенти стають не просто учасниками, а їх творцями. Вони можуть вільно висловлювати свої думки та оцінки, доповнювати тих, хто виступав, робити критичні зауваження щодо предмета дискусії, самостійно відбирати найбільш точні та правильні рішення (Каплінський, 2016).

Для підвищення ефективності закріплення теоретичних положень з курсу «Дошкільна педагогіка» доцільно використовувати інтерактивні методи навчання, що незмінно позначається на якості засвоєння студентами знань, а також на домінуванні активності і більш широкій взаємодії студентів один з одним у процесі навчання.

У процесі рольової гри студенти розкривають свої інтелектуальні здібності, швидше і якісніше засвоюють матеріал, а зміна типу міжособистісних стосунків допомагає долати психологічний бар'єр спілкування. Під час практичних занять на теми «Театралізовані ігри дошкільників», «Фізичне виховання дітей дошкільного віку», «Моральне виховання дітей дошкільного віку», студенти колективно моделюють і прагнуть творчо відтворити різні ситуації педагогічного процесу: театралізація казок, фрагментів занять, виховних заходів з дітьми, батьківських зборів тощо. У процесі рольової гри учасники можуть виконувати ролі як дітей, так і вихователя.

Практичні заняття з елементами ділової гри сприяють збільшенню інтересу у студентів до навчання, допомагають соціалізуватися, розвинути професійні навички, здібності та якості майбутнього вихователя. У процесі ділової гри створюється особлива ігрова діяльність у вигляді імітаційної моделі, яка відтворює особливості професійної діяльності вихователя. Ділова гра допомагає розвинути мислення студентів, а також засвоїти предметний та соціальний зміст майбутньої професійної діяльності. Наприклад, під час практичного заняття «Взаємодія сім'ї і закладу дошкільної освіти» ділова гра допомагає студентам усвідомити особливості обраної професії, сформувати вміння налагоджувати взаємозв'язки з батьками вихованців, вміння сформувати та донести свою думку, розвивати вміння вирішувати проблемні ситуації. Вирішуючи проблемну ситуацію майбутні педагоги вчаться аналізувати, моделювати, конструювати, регулювати, організовувати свою навчально-виховну діяльність і поведінку вихованців. Наприклад, на практичному занятті «Гендерне виховання дошкільників» доцільно

використати таку проблемну ситуацію: «Після тихої години вихователька Надія Іванівна дозволила дітям погратися на килимку. Дітвора гайнула до улюблених іграшок, хлопчики почали грати в конструктор і машини, а дівчата прийнялися доглядати за своїми ляльками. Іванко, якому вже набридли ігри з конструктором, вирішив пограти зі своєю подружкою Лізою з її ляльками. Хлопці ж помітивши це почали насміхатися з Іванка й викрикувати «Дівчинка». Надія Іванівна почувши шум зупинила ігри дітей й попросила збирати іграшки та одягатися на прогулянку» Чи правильно вчинила вихователька? Як би ти вчинив(ла) на її місці? Назвіть доцільні методи і прийоми подолання гендерних стереотипів?»

Цікавим видом практичних занять з «Дошкільної педагогіки» є аукціон педагогічних ідей. Для проведення заняття студенти діляться на 3-4 підгрупи та отримують окремі завдання розкрити тему в цікавій формі інтерпретуючи наукову інформацію у сюжет телепередачі чи вистави. Під час таких занять розвиваються творчі та акторські здібності студентів. Крім сюжету також необхідно виготовити декорації, емблеми, плакати команд, написати пісні чи вірші. Наприклад, практичне заняття на тему «Підготовка дитини до навчання у школі» можна провести у формі ток-шоу «Підготовка дитини до школи: за і проти» чи телепередачі «Підготовка дітей до школи: між нами вихователями» тощо.

Важливим видом практичних занять для формування професійної компетентності педагога є «Заняття школи батьків», під час якого студенти вчаться співпрацювати з родинами вихованців. Такі заняття доцільно проводити 3-4 рази на рік, до якого входить теоретичне обговорення проблеми, розігрування дискусії з батьками («Що робити якщо ваша дитина не хоче ходити до садочка? «Що робити коли дитина не хоче виконувати завдання вдома?», «Моя дитина гіперактивна» – розвіювання нав'язаних думок»), рольові ігри («Граємо з батьками вдома», «Йдемо в магазин разом» тощо), індивідуальні бесіди з батьками з метою виявлення проблем у вихованні.

Також для підвищення ефективності засвоєння матеріалу на практичних заняттях використовуються інтерактивні методи навчання. «Мозкова атака» відноситься до фронтальних методів навчання та спрямована на стимулювання творчої активності студентів, вміння виражати свою думку, слухати інших, генерувати рішення і вибирати найбільш доцільні. Наприклад: мозкова атака «Чому діти не хочуть виконувати трудові доручення?» під час практичного заняття «Трудове виховання дітей дошкільного віку», в ході якої кожен студент має висловити власне, навіть абсурдне припущення, всі думки записуються на дошці, а потім шляхом голосування визначаються найбільш вдалі.

Ще одним методом фронтального навчання є «Ажурна пилка», яка допомагає вивчати велику кількість інформації за короткий проміжок часу, стимулює до командної роботи. У процесі вивчення теми «Система і зміст дошкільної освіти в Україні» для аналізу програмного забезпечення ЗДО можна використати цей метод. Для його застосування студентів ділять на декілька «домашніх» підгруп, в яких вони ознайомлюються з структурою і змістом чинних програм розвитку дітей дошкільного віку (у кожній підгрупі окрема програма). Потім за сигналом викладача студенти змінюють свої команди переходячи за інший стіл (за одним столом має бути по одному представнику з кожної домашньої команди) та виступають в ролі «експертів» з питання, над яким працювали в «домашній» групі. Протягом 10-15 хвилин студенти обмінюються інформацією в «експертних групах» (кожен розповідає про вивчену програму). Повертаючись в «домашню» групу діляться інформацією, яку отримали від інших представників груп.

«Акваріум» є кооперативним методом розвитку вміння вести дискусію, висловлювати свої думки, а також аналізувати висловлювання інших. До прикладу використання методу «акваріум» на практичному занятті «Педагогічний вплив на дитину в період вагітності матері», під час якого студентів ділять на 3-4 підгрупи, кожна з яких отримує окреме завдання для обговорення (1 підгрупа – «Як потрібно майбутній мамі слідкувати за своїм здоров'ям?», 2 підгрупа – «Чи впливає музика, читання книг, спів на розвиток малюка?» 3 підгрупа – «Яке місце в пренатальний період займає тато малюка?»). Одна підгрупа в центрі сідає за стіл обговорень, інші групи формують навколо неї коло, неначе акваріум. Всі учасники цієї групи починають обговорювати запропоновану викладачем проблему. Інші студенти спостерігають за обговоренням, диспут триває 3-5 хвилин, після закінчення група займає свої місця, а викладач задає запитання: Чи погоджуєтеся ви з думкою групи? Чи була ця думка достатньо аргументованою, доведеною? Який з аргументів ви вважаєте найбільш переконливим? Після обговорення центр кола займає інша команда.

Кооперативний метод «Карусель» спрямований на формування у студентів майстерності доводити свою думку іншим підбираючи необхідні аргументи, а також вміння слухати та приймати виважені рішення. Наприклад, застосування цього методу в ході практичного заняття «Економічне виховання дошкільників»: учасників ділять на дві підгрупи за допомогою фішок, жовті – внутрішнє коло, червоні – зовнішнє. Студенти отримують твердження «Знайомимо дітей з грошима з малечку», внутрішнє коло відстоює позицію «за», зовнішнє «проти». Кожен обдумує свою позицію протягом 1 хвилини, а потім за командою педагога протягом 3 хв. доводить свою точку зору представнику іншої команди, що стоїть напроти. За сигналом викладача зовнішнє коло за годинниковою стрілкою пересувається на одного учасника (до повернення на початкове місце). У кінці заняття команди отримують запитання, чи переконав опонент у своїй правоті, хто саме.

Також під час вивчення курсу «Дошкільна педагогіка» використовують такі інтерактивні методи навчання дискусії, як метод «Прес», «Обери позицію», «Дебати», «Шкала думок» та інші.

У новій дидактичній системі в центр уваги ставиться самостійна робота студента, яка спрямована на саморозвиток необхідних здібностей майбутнього випускника до більш складних, поліфункціональних видів діяльності та забезпечує формування мобільних, здатних до конкуренції, інноваційної та управлінської діяльності кваліфікованих кадрів.

Завдання для самостійної роботи з курсу «Дошкільна педагогіка» носять пошуковий характер. Так, при вивченні теми «Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку» майбутні вихователі мали змогу представити відомості про малу батьківщину, пам'ятники архітектури й видатні місця Полтавщини, особливості національного колориту рідного

краю враховуючи специфіку дошкільного дитинства. Студенти демонстрували креативність ідей та методичну грамотність при створенні яскравих персоналістичних образів малої батьківщини для дітей дошкільного віку.

У фокусі самостійного пошуку педагогів дошкільного профілю була також народна іграшка Полтавщини. Студенти змогли спробувати власні сили, застосувати наявні знання для представлення регіональних особливостей народних іграшок Котелевщини, Диканьщини, Семенівщини, Лубенщини, Пирятинщини та відчуті важливість фактичного матеріалу для майбутньої професії. Це завдання дало змогу студентам усвідомлено засвоїти знання про ляльку-круп'яничку, ляльку-трав'яничку, ляльку-мотанку, ляльку-дзвіночок тощо і творчо застосовувати різні матеріали для виготовлення національних виробів (глина, кукурудзяне листя, деревину, сіно, тісто, тканину, віск), чим підкреслити унікальність регіональних особливостей українських народних іграшок.

Самостійна робота з курсу «Дошкільна педагогіка» сприяє вихованню мислення майбутнього вихователя, створює умови для зародження самостійної думки, пізнавальної активності, вмінь, які знадобляться при організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку.

Для виявлення індивідуальності та творчості студентів з курсу «Дошкільна педагогіка» проводяться заняття-конкурси педагогічної майстерності та захисту творчих робіт, під час яких студенти демонструють свої розробки дидактичних, рухливих, театралізованих чи інших ігор, конспекти занять, розваг, сценарії свят, виготовлені власноруч іграшки чи матеріали до занять (Дубасенюк, 2014).

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Використання інтерактивних форм фахової підготовки і методів навчання під час викладання курсу «Дошкільна педагогіка» – ефективний шлях оптимізації освітнього процесу в ЗВО. Лекції-візуалізації, лекції з мультимедійним супроводом мають велику ефективність щодо теоретико-методичної підготовки майбутніх фахівців дошкільного профілю. Дійовими методами, що забезпечують активізацію навчально-пізнавальної діяльності, підвищення комунікативного рівня у здобувачів вищої освіти та поліпшення ефективності дидактичної взаємодії між викладачем та студентами у процесі викладання дисципліни «Дошкільна педагогіка» є: «мозкова атака», «ажурна пилка», «акваріум», «карусель», ділові ігри, рольові ігри, аукціон педагогічних ідей, вирішення проблемних ситуацій тощо. Вони дають змогу студентам краще засвоїти новий та систематизувати опанований навчальний матеріал, швидко і невимушено концентруватися на навчальній діяльності, бути активними під час всього заняття, стимулюють майбутніх вихователів разом думати та доходити до своїх висновків, формують особисту думку кожного суб'єкта освітнього процесу.

До перспектив наукових пошуків, які позитивно впливатимуть на виконання завдань фахової підготовки майбутніх вихователів, можна віднести аналіз застосування інтерактивних прийомів під час лекційного викладу навчального матеріалу.

Список використаних джерел

- Гнізділова, О. А. (2016). Порівняльна дошкільна педагогіка як інтердисциплінарна галузь наукового знання. В кн. В. М. Лабунець (Ред.), *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. пр. (Вип. 21, ч. 2, с. 173-179). Кам'янець-Подільський.
- Гнізділова, О. А. (2019). *Програма навчальної дисципліни «Дошкільна педагогіка» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 012 Дошкільна освіта*. Полтава.
- Дубасенюк, О. А., & Антонова, О. Є. (2014). *Методика викладання педагогіки*: курс лекцій. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Зозуля, О. В. (2018). Шляхи підвищення мотивації під час лекцій як умова організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх вихователів дошкільної ланки освіти. *Науковий часопис НПУ імені Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 6, 88-91.
- Каплінський, В. В. (2016). Сучасні вимоги до практичних занять у вищій школі як провідної форми формування загальнопедагогічної компетентності майбутнього вчителя. *Міжнародний науковий вісник*, 1 (12), 173-182.
- Руденко, Ю. А. (2019). Лекція-візуалізація як форма психолого-педагогічного супроводу формування професійно-методичної спрямованості майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, 2 (65), 242-247.
- Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 012 – «Дошкільна освіта». (2019). Взято з <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf>

References

- Dubaseniuk, O. A., & Antonova, O. Ye. (2014). *Metodyka vykladannia pedahohiky [Methods of teaching pedagogy]: kurs lektsii*. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].

- Hnizdilova, O. A. (2016). Porivnialna doshkilna pedahohika yak interdystsyplinarna haluz naukovoho znannia [Comparative preschool pedagogy as an interdisciplinary branch of scientific knowledge]. In V. M. Labunets (Ed.), *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka [Pedagogical education: theory and practice]: zb. nauk. pr. (Is. 21, 2, pp. 173-179)*. Kam'ianets-Podilskyi [in Ukrainian].
- Hnizdilova, O. A. (2019). *Prohrama navchalnoi dystsypliny «Doshkilna pedahohika» dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity osvitnoho stupenia bakalavr spetsialnosti 012 Doshkilna osvita [The program of the discipline "Preschool pedagogy" for applicants for higher education bachelor's degree 012 Preschool education]*. Poltava [in Ukrainian].
- Kaplinskyi, V. V. (2016). Suchasni vymohy do praktychnykh zaniat u vyshchii shkoli yak providnoi formy formuvannia zahalnopedahohichnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia [Modern requirements for practical classes in higher education as a leading form of formation of general pedagogical competence of the future teacher]. *Mizhnarodnyi naukovyi visnyk [International Scientific Bulletin]*, 1 (12), 173-182 [in Ukrainian].
- Rudenko, Yu. A. (2019). Lektsiia-vizualizatsiia yak forma psykholoho-pedahohichnoho suprovodu formuvannia profesiino-metodychnoi spriamovanosti maibutnykh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Lecture-visualization as a form of psychological and pedagogical support for the formation of professional and methodological orientation of future educators of preschool education]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky [Scientific Bulletin of Mykolayiv National University named after VO Sukhomlynsky. Pedagogical sciences]*, 2 (65), 242-247 [in Ukrainian].
- Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 01 – «Osvita/Pedahohika», spetsialnist 012 – «Doshkilna osvita» [Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor's) level, field of knowledge 01 - "Education / Pedagogy", specialty 012 - "Preschool education"]*. (2019). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> [in Ukrainian].
- Zozulia, O. V. (2018). Shliakhy pidvyshchennia motyvatsii pid chas lektsii yak umova orhanizatsii navchalno-piznavalnoi diialnosti maibutnykh vykhovateliv doshkilnoi lanky osvity [Ways to increase motivation during lectures as a condition for the organization of educational and cognitive activities of future educators of preschool education]. *Naukovyi chasopys NPU imeni Drahomanova. Seriya 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy [Scientific journal of NPU named after Drahomanov. Series 5. Pedagogical sciences: realities and prospects]*, 6, 88-91 [in Ukrainian].

GNIZDILOVA O., BURSOVA S., LUKASHOVA Y.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

USE OF INTERACTIVE FORMS AND METHODS OF TEACHING IN THE PROCESS OF STUDYING THE ACADEMIC SUBJECT "PRESCHOOL PEDAGOGY" BY FUTURE PRESCHOOL TEACHERS

The article highlights the possibilities of using interactive forms and methods in the process of professional training of bachelors in Preschool Education during the study of Preschool Pedagogy. It is emphasized that professional (special) competencies, covered by the educational program of bachelors' training in 012 Preschool Education, should be provided not only through the content of the fundamental subject "Preschool Pedagogy", but also through forms and methods of teaching students. The article analyzes the methods of teaching Preschool Pedagogy for students majoring in 012 Preschool Education. It highlights the traditional and innovative approaches to the organization of educational activities for future preschool teachers in the higher educational establishment. The experience of teaching students in Preschool Education the professionally-oriented subject "Preschool Pedagogy" is presented. Some topics of the course and the specifics of the use of interactive forms and methods of teaching are considered. The peculiarities of the organization of creative activity and professional and creative future specialists' self-expression in the preschool education system during the practical classes in Preschool Pedagogy are revealed. It is emphasized that the introduction of interactive forms (lectures-visualizations, lectures with multimedia support) and methods ("brainstorming", "openwork saw", "aquarium", "roundabout", business games, role-playing games, auction market of pedagogical ideas, problem solving etc.) into the educational process of the higher educational establishment takes place with constant active and positive interaction of all students, collective, group and individual learning in cooperation, when the teacher and students are equal subjects of learning.

Key words: *Preschool Pedagogy, professional training, future preschool teacher, interactive teaching methods, forms of organization of the educational process, lecture-visualization, lecture with multimedia support.*

Стаття надійшла до редакції 05.08.2020 р.